

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 028842 21 Uvp
Banjaluka, 13.07.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Ljiljane Bošnjak Glizijan, kao članova vijeća, uz učešće Ž.V., kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi I. I. iz P., (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj ... od 18.02.2021. godine, tuženog Ministarstva..., u predmetu ostvarivanja prava na otpremninu, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 028842 21 U od 06.10.2021. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 13.07.2022. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Obrazloženje

Pobijanom presudom je odbijena tužba podnesena protiv uvodno označenog osporenog akta, kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Komisije za implementaciju člana 152. Zakona o radu broj ... od 06.11.2020. godine. Tim prvostepenim rješenjem je odbijen zahtjev tužioca za ostvarivanje prava na otpremninu.

Odbijanje tužbe se obrazlaže razlozima da je zakonito postupio tuženi kada je osporenim aktom ostavio na snazi rješenje prvostepenog organa od 06.11.2020. godine, jer je za svoju odluku dao valjane, na zakonu zasnovane razloge. Sud je citirao odredbu člana 152. stav 1. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 38/00, 40/00, 47/02, 38/03, 66/03 i 20/07 - u daljem tekstu: Zakon o radu), kojom je propisano da radnik koji se na dan 31. decembra 1991. godine nalazio u radnom odnosu kod poslodavca čije je sjedište bilo na sadašnjoj teritoriji Republike Srpske, a koji smatra da mu je radni odnos nezakonito prestao kod tog poslodavca počev od tog datuma pa do dana stupanja na snagu ovog zakona, ima pravo da u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona podnese zahtjev za ostvarivanje prava na otpremninu, s tim da se zahtjev podnosi ministarstvu nadležnom za poslove rada, u pismenom obliku (lično ili preporučenom pošiljkom), zaključujući da ju je tuženi pravilno primijenio u konkretnom slučaju. Ovo stoga što iz citirane zakonske odredbe proizilazi da se odlučna činjenica u ovoj upravnoj stvari odnosi na utvrđivanje nezakonitosti prestanka radnog odnosa radnika kod poslodavca čije je sjedište bilo na sadašnjoj teritoriji Republike Srpske u periodu od 31.12.1991. godine do stupanja na snagu Zakona o radu (16.11.2000. godine), pri čemu se nezakonitost akta o prestanku radnog odnosa ocjenjuje u formalno-pravnom smislu, što znači da sud u upravnom sporu, kao i organ uprave, nema mogućnost ispitivanja činjenica koje proizilaze iz akta o prestanku radnog odnosa, jer se

nezakonitost istog u materijalno-pravnom smislu utvrđuje isključivo u radnom sporu. Na ovo je sud ukazao, obzirom da iz spisa proizilazi da je tužiocu radni odnos prestao rješenjem njegovog poslodavca H.-g. š. P. broj ... od 21.08.1992. godine, jer je isti izostao sa posla pet radnih dana uzastopno, što predstavlja razlog za prestanak radnog odnosa propisan odredbom člana 75. stav 2. tačka 3. tada važećeg Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa („Službeni list SFRJ“ 60/89 i 42/90 - daljem tekstu: Zakon o osnovnim pravima iz radnog odnosa), koji zakon je u odredbi člana 78. propisivao da se odluka o prestanku radnog odnosa i razlozi za donošenje te odluke moraju dostaviti radniku u pismenom obliku, sa poukom o pravu na prigovor, što je u konkretnom slučaju i učinjeno. Ocijenjen je neosnovanim navod tužioca iznesen u tužbi da njemu nikad nije uručeno rješenje o prestanku radnog odnosa broj 523/92 od 21.08.1992. godine, uz stav suda da je isti suprotan sadržaju upravnog spisa, odnosno navodima iznesenim u zahtjevu za ostvarivanje prava na otpremninu od 09.02.2001. godine i u žalbi izjavljenoj protiv prvostepenog rješenja od 06.11.2020. godine, kada se izjasnio da je primio pomenuto rješenje o prestanku radnog odnosa i da se na isto nije žalio, niti vodio radni spor, pri čemu je sam uz žalbu dostavio to rješenje poslodavca broj 523/92 od 21.08.1992. godine, iz čega nesporno proizilazi da mu je isto uručeno i da ga je mogao pobijati prigovorom kod poslodavca, odnosno dalje u radnom sporu kod Osnovnog suda koji je jedini nadležan da utvrđuje zakonitost istog u materijalno-pravnom smislu.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev) tužilac pobija zakonitost iste zbog povrede propisa o postupku koja je od uticaja na rješenje stvari i povrede zakona. Ističe da ostaje kod navoda da mu nikad nije uručeno rješenje njegovog poslodavca o prestanku radnog odnosa broj ... od 21.08.1992. godine, te da je za isto saznao tek kad je tuženi razmatrao zahtjev, odnosno žalbu. Ukazuje da nije samovoljno prestao da radi, već je na to bio prisiljen, jer bi bilo kakvo protivljenje ugrozilo njegovu sigurnost i sigurnost njegove porodice, a osnovni razlog odsustvovanja s posla je bio taj što je početkom jula 1992. godine, kao pripadnik muslimanske vjeroispovjesti, uhapšen i odveden u logor Omarska, zatim Manjača, a potom Turopolje, o čemu ima dokaze. Tvrdi da se iz navedenog jasno vidi da je rješenje o prestanku radnog odnosa koje je doneseno pozivom na odredbu člana 75. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa nezakonito, ne samo u formalno-pravnom, nego i u materijalno-pravnom pogledu, a sa čim su odbili da se bave organi uprave i sud. Smatra da takvo postupanje obesmišljava cilj koji se želio postići odredbom člana 152. Zakona o radu, pri čemu podsjeća da je Komisija shodno ovlašćenjima iz odredbe člana 159. Zakona o radu i odredaba člana 130. i 131. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18), imala obavezu da povrede poseban ispitni postupak, da pribavi sve raspoložive podatke i informacije i da na osnovu istih izvede zaključak da li je razlog zbog kojeg je tužiocu prestao radni odnos zasnovan na tada važećem zakonu, što ovdje nije učinjeno, a što je kao zakonito postupanje podržao sud, iako se prilikom odlučivanja mora imati u vidu ne samo slovo, već i duh zakona. Zaključuje da je ovakvim postupanjem organa povrijeđeno njegovo pravo na imovinu garantovano odredbama člana II/3 k) Ustava BiH i člana 1. Protokola Prvog uz Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i pravo na pravično suđenje iz odredbe člana 6. stav 1. te Konvencije, jer je na odluku organa čekao više od 19 godina. Konačno predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda ukine.

Tuženi u odgovoru na zahtjev navodi da je isti neosnovan, te da ostaje kod razloga koje je dao u obrazloženju osporenog akta čiju je zakonitost podržao nižestepeni sud, zbog čega predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), odlučeno je kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Pravilno je pobijanom presudom odbijena tužba podnesena protiv osporenog akta tuženog od 18.02.2021. godine, uz iznošenje valjanih i argumentovanih razloga od strane nižestepenog suda koje tužilac nije doveo u sumnju navodima zahtjeva.

Netačan je navod zahtjeva, koji je istaknut i u tužbi, da tužiocu nikad nije dostavljeno rješenje njegovog poslodavca o prestanku radnog odnosa broj ... od 21.08.1992. godine, jer suprotno proizilazi iz podataka upravnog spisa u kome se zatiče to rješenje koje je tužilac dostavio uz žalbu izjavljenu protiv prvostepenog rješenja od 06.11.2020. godine, pri čemu je i u podnesku kojim je upravni postupak pokrenut upućenom organu dana 09.02.2001. godine jasno naveo da je primio rješenje o prestanku radnog odnosa.

Ispravno sud tumači odredbu člana 152. stav 1. Zakona o radu, zaključujući da organ uprave u postupku ostvarivanja prava na otpremninu isključivo cijeni zakonitost prestanka radnog odnosa u formalno-pravnom smislu, odnosno utvrđuje samo da li je poslodavac donio i radniku dostavio odluku o prestanku radnog odnosa u skladu sa odredbom člana 78. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa, koji zakon je tad bio na snazi, a koja odredba je propisivala da se odluka o prestanku radnog odnosa i razlozi za donošenje te odluke moraju dostaviti radniku u pismenom obliku, sa poukom o pravu na prigovor. Imajući u vidu nespornu okolnost da je poslodavac H.-g. š. P. donio i tužiocu dostavio rješenje o prestanku radnog odnosa broj ... od 21.08.1992. godine, a koju ispravu je organima dostavio sam tužilac, nema nikakve sumnje da se ovdje ne može govoriti o nezakonitom prestanku radnog odnosa gledano sa aspekta odredbe člana 152. stav 1. Zakona o radu, kako je to valjano zaključio tuženi, a podržao nižestepeni sud.

U tom je kontekstu ispravan zaključak organa uprave i suda da isti nisu ovlašćeni da u upravnom postupku i upravnom sporu ispituju zakonitost rješenja o prestanku radnog odnosa u materijalno-pravnom smislu, jer se o ovome moglo raspravljati samo u postupku po prigovoru izjavljenom na to rješenje shodno odredbama člana 79. do 82. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa, o čemu je tužilac poučen rješenjem poslodavca broj broj ... od 21.08.1992. godine, odnosno dalje u radnom sporu pred nadležnim Osnovnim sudom u smislu odredbe člana 83. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa, koja pravna sredstva je tužilac mogao i morao koristiti, ukoliko je smatrao da mu je radni odnos prestao suprotno odredbi člana 75. stav 2. tačka 3. tada važećeg Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa.

Zbog navedenog je neprihvatljiv stav tužioca da je nižestepeni sud o nezakonitosti prestanka radnog odnosa u materijalno-pravnom smislu mogao i morao odlučiti, jer bi se time neovlašćeno upustio u utvrđivanje činjenica o kojima se uopšte ne može raspravljati u konkretnom upravnom postupku, koji je i po stavu ovog suda proveden zakonito.

Shodno iznesenom, neosnovan je navod tužioca da je ovakvim odlučivanjem organa uprave povrijeđeno njegovo pravo na imovinu, pri čemu na zakonitost postupanja organa ne može biti od uticaja okolnost što je upravni postupak trajao punih 19 godina, jer je tužilac imao na raspolaganju dozvoljena pravna sredstva (žalba, odnosno dalje tužba zbog „ćutanja administracije“), koja je svakako mogao koristiti kako bi ranije izdejstvovao odluku u predmetnoj upravnoj stvari.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi nisu ostvareni razlozi nezakonitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tužioca za vanredno preispitivanje iste odbija kao neosnovan, na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona.

Zapisničar
Željka Vujanović

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić